

Sak 2/19 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift i 2019

Sak 3/19 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2019

Vedlegg:

- Forskrift om forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende

Øvrig bakgrunnsmateriale:

- Forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark
- Brev fra Miljødirektoratet av 21.02.2019 med planleggingsrammer for regionale rovviltnemnder 2019

Planleggingsrammer:

- **Kap. 1420 post 73**

I brev av 21.2.2019 har Miljødirektoratet fastsatt planleggingsrammer for de regionale rovviltnemndene i 2019. For region 5 er det fastsatt en ramme på kr. 16 000 000 til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2019. Særlig aktuelt for region 5 er at det av tildelingsbrevet framgår at arbeidet med å finne langsiktige løsninger i kroniske tapsområder som Nord-Østerdal øst for Glomma skal gis særlig oppmerksomhet, og at noe av midlene skal nyttes til radiobjeller på sau.

Miljødirektoratet vil holde av en mindre pott til akutte tiltak, men nemnda må selv avgjøre om det skal settes av en reserve for akutte tiltak, og hvordan denne i tilfelle skal disponeres.

- **Kap. 1420 post 21**

Denne posten skal nyttes til tjenestekjøp og forskningsaktivitet, herunder utredningsoppdrag som bidrar til utvikling og iverksetting av effektive forebyggende tiltak. På denne posten føres også lønn og kostnader for sekretariatet, samt kostnader knyttet til Fylkesmannens beredskapsordninger og kjøp av tjenester. For region 5 er det for 2019 avsatt en ramme på kr. 1 000 000 til tjenestekjøp, og en ramme på kr. 675 000 til drift av nemnder og sekretariat.

Bakgrunn

Søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak skal behandles etter "Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak" fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) 1. januar 2013. De mest relevante bestemmelsene for nemndas behandling er:

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

§ 1. Formål

Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdependende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen.

.....

§ 5. Tiltak med direkte tapsreducerende effekt

Foretak med produksjonsdyr i landbruket kan søke om midler til tiltak som har en direkte tapsreducerende effekt, eller der slik effekt kan oppnås ved kombinasjon av tiltak. For tiltak hvor nasjonale standarder er utarbeidet, skal standarden følges om ikke annet er bestemt i vedtak om tilskudd.

.....

§ 6. Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlag

Utvikling av praksis og erfaring som senere kan danne grunnlag for iverksettelse av nye tiltak kan prioriteres innenfor ordningen.

....

§ 7. Konfliktdependende tiltak

Det kan gis tilskudd til personer, kommuner og organisasjoner for tiltak som har til hensikt å dempe konflikter forårsaket av rovvilt. Tiltaket skal bidra til økt kunnskap om og forståelse for rovvilt og/eller rovviltforvaltning. Tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Fylkesmannen viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i NML er derfor ikke vurdert nærmere.

Søknader om midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak i 2019

Det er så langt innkommet 77 søknader om midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader i 2019 (mot 90 i 2018).

I tillegg er det innkommet 10 søknader om midler til konfliktdependende tiltak (17 i 2018) samt 4 søknader knyttet til forskning og utvikling (3 i 2018).

I en del søknader er det ikke oppgitt konkrete søknadsbeløp for hele eller deler av søknaden. Samlet søknadsbeløp lar seg derfor ikke tallfeste eksakt. Liste over innkomne søknader med stipulerte tilskuddsbeløp følger vedlagt. Det kan fortsatt komme inn enkelte søknader, og Fylkesmannen vil så langt mulig også ta disse opp til behandling.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

Forslag til strategier for fordeling av midler til forebyggende tiltak og konfliktdempende tiltak i 2019

Sekretariatet viser til forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 vedrørende generelle prinsipper for tildeling av midler til forebyggende tiltak. Sekretariatet anbefaler at nemnda viderefører de langsiktige strategiene som har ligget til grunn de senere år ved fordeling av midler. Det har de siste årene vært stor pågang av søknader, og det vil være behov for å prioritere mellom søkerne. Sekretariatet foreslår derfor 4 punkt som støtte for prioriteringene:

- 1. Å sikre minst mulig tap av husdyr/tamrein til rovvilt har høyeste prioritet.**
Forebyggende tiltak mot rovviltsskader på husdyr prioriteres framfor konfliktdempende tiltak.
- 2. Tilskuddsmidlene skal benyttes kostnadseffektivt.**
- 3. Akutte skadesituasjoner som oppstår må kunne håndteres effektivt**
Det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak (ekstraordinært tilsyn, akutt tidligningsankning, forsinket slipp).
- 4. Søkere som har rett til å motta produksjonstilskudd i landbruket skal prioriteres.**

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 2/19 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift i 2019

Forebyggende tiltak i reindriftnæringen

Det er viktig å støtte gjennomføring av forebyggende tiltak i reindriften, da reinbeiteområdene har faste forekomster av rovvilt, og reinen bruker beitene hele året.

De siste årene har det vært søkt om midler til skadeforebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift. Søknadene omfatter utvidet tilsyn i perioden rundt kalving, samt framskynding av slaktingen på høsten. Tidsrommet rundt kalving er en periode der reinen er særlig utsatt dersom en skadesituasjon oppstår. Tidligere år har det vært gjennomført utvidet tilsyn i kalvingsperioden og tidligslakting. Tidligslakting er delvis også bedriftsøkonomisk motivert. Sekretariatet foreslår å sette av kr 75 000,- til forsterket tilsyn rundt kalving.

Sekretariatets innstilling til vedtak i sak 2/19 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift i 2019:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøvelse av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8-12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i region 5 mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet ved fordeling av midler. Tiltak som er effektive mht. å redusere tap må prioriteres på bekostning av tiltak som har usikker eller liten dokumentert skadeforebyggende effekt. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt, og det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak. Sør-samisk tamreindrift innebærer utmarksbeite gjennom hele året, og er derigjennom spesielt utsatt for rovviltskader.

Vedtaket:

Den regionale rovviltnemnda i region 5 setter av inntil kr 75 000,- til forsterket tilsyn i kalvingstida som skadeforebyggende tiltak i den sør-samiske tamreindriften.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf fvl § 2 c, jf. § 28.

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 3/19 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2019

Vurdering av ulike typer forebyggende tiltak som finansieres over kap. 1420 post 73

Ekstraordinært tilsyn

I forbindelse med pågående skadesituasjoner kan det gis tilskudd til ekstraordinært tilsyn i beiteområdet for å kartlegge situasjonen. Sekretariatet foreslår at det settes av kr 200 000,- til ekstraordinært tilsyn. Forbruk i 2018 var kr 303 000,-.

Akutte tiltak

Under akutte tiltak føres flere ulike tiltak som er aktuelle å iverksette ved akutte skadesituasjoner, som forsinket slipp på beite, akutt tidlignanking og akutt hjemmebeite. Behovet for akutte tiltak vil variere mye fra år til år, og må sees i sammenheng bl.a. med potten avsatt til forberedt tidlignanking. Budsjett for denne posten var i 2018 på 620 000,-, forbruk 2018 kr 1 698 103,-.

Sekretariatet anbefaler at det settes av kr 1 070 000,- som beredskap til akutte tiltak.

Forberedt tidlig nanking

Forberedt tidlig nanking er et viktig tiltak i områder med bjørneskader og jerveskader da skadene tiltar utover høsten.

Forberedt tidlig nanking er et godt virkemiddel for å redusere skadeomfanget, noe som også fremgår av tilbakemeldingene fra brukerne.

De siste årene har det kommet inn rundt 20 søknader om forberedt tidlig nanking, med et samlet dyretall på ca. 20 000 dyr. Miljødirektoratet har fastsatt en nasjonal sats for tidlig nanking på kr. 7 pr dyr og dag. For 2019 er det innkommet søknad om tidlignanking for drøyt 21 000 dyr.

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres vil være områdets sone i forvaltningsplanen, skadebildet de senere år samt om de har gjennomført tidlignanking foregående år. På grunn av stramme budsjetttrammer valgte Fylkesmannen i 2018 å forsinke start på tidlignanking til 25. august for alle søknader på denne ordningen. Budsjett for 2018 var på 2 000 000,-. På grunn av tørkesommeren og problemer med å skaffe nok fôr ble forbruket av midler kun på kr 1 641 000,-. Mange brukere var misfornøyd med avkortet periode for tidlignanking. Fylkesmannen anser at tiltaket har god skadeforebyggende effekt i mange områder, og foreslår derfor å øke rammen i 2019.

Ut fra dette anbefaler sekretariatet at det settes av kr 2 600 000,- til forberedt tidlig nanking i 2019.

Utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nanking

Utvidet tilsyn er et tiltak som mange brukere søker på. Tiltaket kan virke konfliktdempende og bidra til å oppdage rovviltangrep tidligere, men må behandles i tråd med § 5 b i forskriften, hvor det presiseres at det ikke kan gis tilskudd til tilsyn alene.

Fylkesmannen har de senere år gitt tilskudd til utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nanking i viktige beiteområder som har hatt særlig store tap. Denne posten må også ses i sammenheng med tilskudd til "flytting av sau", der det gis midler til tilsyn i områder der det er innflyttede besetninger.

Sekretariatet foreslår å sette av kr 400 000,- til utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nanking (samme beløp som i 2018).

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

Beiting på inngjerdet areal (hjemmebeite)

Kostnadseffektive forebyggende tiltak som skiller beitedyr og rovdyr må iverksettes i de fleste beiteområder øst for Glomma fra Trysil til Eidskog. Hjemmebeite kan være et alternativ for å hindre at enkeltbrukere slutter med sau, og kan i enkelte områder bidra til å holde dyrka mark i hevd og ivareta det bygdenære kulturlandskapet. Rent driftsteknisk er det for mange brukere vanskelig å finne nok egnede arealer for å holde sauen på hjemmebeite. I grønne sone samt i viktige beiteområder innenfor blå sone skal det legges vekt på en god utnyttelse av utmarksressursen. Samtidig er realiteten i region 5 at enkeltbrukere også har opplevd store tap selv innenfor de prioriterte beiteområdene, og derfor ønsker hjemmebeite som et alternativ til å legge ned driften.

Ut fra en tapsvurdering vil hjemmebeite ha best effekt dersom tiltaket omfatter alle beitedyrene i et konkret skadeområde.

Miljødirektoratet har fastsatt en nasjonal sats for tilskudd til hjemmebeite på kr 8,- pr dyr og dag. En hel beitesesong utgjør 100 dager.

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres primært vil være sone i forvaltningsplanen, om søkerne har praktisert hjemmebeite de foregående år, samt skadebildet i området. Sekretariatet mener også at hvorvidt sauehold utgjør en vesentlig del av inntekten på bruket bør vektlegges.

Noen av søkerne på denne ordningen har de siste årene økt dyretallet vesentlig, noe som medfører en situasjon der enkeltbrukere ligger an til å få tilsagn om nærmere en million kroner for hjemmebeite. Det kan reises spørsmål ved om det bør innføres et tak for maksimalt tilskudd til en enkelt bruker. Tilskuddet beregnes ut fra en dagsats med utgangspunkt i kostandene knyttet til å ha dyr på hjemmebeite for gjennomsnittsbuket i Norge. En kan tenke seg at kostandene pr. dyr går ned i besetninger som er 2-3 ganger så store, men sekretariatet kjenner ikke til at det foreligger slike beregninger. Videre er utviklingen i saueholdet at det går mot færre og større bruk, og kostnaden for staten knyttet til ordningen vil være de samme om det er én stor eller flere små besetninger som mottar tilskuddet. Sekretariatet mener det er riktig at nemnda vurderer problemstillingen, men synes det er vanskelig å komme med klare anbefalinger.

Basert på erfaringer fra tidligere år og den fastsatte satsen på kr 8,- pr dyr og dag i 100 dager foreslås en ramme til hjemmebeite på kr 6 400 000,- i 2019. Forbruk i 2018 var på 5 023 000,-. Differansen skyldes i hovedsak at en større enkeltbruker har avsluttet et flyttestrekk, og heller velger å holde sauen på hjemmebeite.

Flytting av sau

Tiltaket innebærer at det gis tilskudd til transport av dyr til et annet, mindre rovdyrutsatt beiteområde, og økt tilsyn med innflyttede besetninger i det nye området.

Mange viktige beiteområder er de senere årene vegetasjonskartlagt. Resultatene fra disse viser at beiteressursen i mange områder bl.a. i Nord-Østerdalen tåler et betydelig større beitetrykk og er avhengig av økt tetthet av beitedyr for å holde kulturlandskapet åpent og i hevd. Sekretariatet vurderer at tiltaket har et uutnyttet potensial. Flytting av sau forutsetter god organisering i forkant for å lykkes.

I 2018 var det 7 søknader om flytting som omfattet ca. 3000 dyr. Disse kom fra kommunene Kongsvinger, Grue, Trysil, Engerdal og Rendalen. En større enkeltbruker har i 2019 valgt å heller ha sauen på hjemmebeite. Alle brukerne som har fått tilskudd til flytting tidligere holder til i blå sone (Rendalen, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil, Kongsvinger, Grue).

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

Det er viktig at det gis forutsigbarhet for de brukerne som deltar på slike prosjekter, samtidig må tilskuddene som gis til ulike prosjekter være sammenlignbare. Etter hvert som besetningene har blitt tilvendt de nye områdene er det naturlig at tilskuddet til det enkelte flytteprosjekt reduseres.

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres primært vil være sone i forvaltningsplanen, om søkerne har gjennomført flytting de foregående år samt skadebildet i området. Rammen for flytting var i 2018 på kr 1 000 000,-.

Sekretariatet anbefaler at tilskuddsrammen for flytting settes til kr 530 000,- for 2019.

Gjerding

Det er fortsatt behov for investeringer i gjerdemateriell samt utbedring av eksisterende gjerdene hos brukere som må ha dyr på hjemmebeite. Sekretariatet anser at brukere innenfor ulvesona og brukere som gjennomfører hjemmebeite må prioriteres mht tildeling til gjerdemateriell, jf. også strategiene for gjerding i forvaltningsplanen. Det har de siste årene blitt satt av lite midler til gjerding, men på slutten av året er det ofte mulig å nytte restmidler til tilskudd til gjerding.

Sekretariatet anbefaler at tilskuddsrammen for tilskudd til gjerding settes til kr 200 000,- for 2019.

Drift og vedlikehold av inngjerdete områder i Grue og Trysil.

I Grue og Trysil er det etablert fellesbeiter innenfor inngjerdete utmarksbeiteområder. Tiltaket innebærer at utmarksbeitet kan benyttes, selv om dette ligger innenfor forvaltningssonen for ulv og Trysil er det området i region 5 med størst tetthet av bjørn.

Erfaringen med bruken av inngjerdet utmarksbeite er så langt blandet, og det har vært flere sesonger med store tap innenfor gjerdene. Også i 2018 ble det store tap innenfor gjerdet i Trysil, denne gangen til jerv. Fylkesmannen har gjort en gjennomgang av erfaringene som er høstet med disse gjerdene. Disse gjerdeprosjektene er kostnadskrevenne målt som kostnad pr beitedyr, men beiteområdene ligger innenfor ulvesonen, og det er behov for fysisk skille mellom beitedyr og rovvilt. Med bakgrunn i de mange og omfattende skadesituasjonene innenfor gjerdet har Fylkesmannen forsøkt få til en dialog med Flendalen beitelag om å gå over til andre forebyggende tiltak. Beitelaget ønsker derimot å fortsette driften.

Sekretariatet foreslår en total budsjetttramme på kr 620 000,- i 2019.

Tekniske tiltak

De siste årene har det blitt satt av lite midler til tekniske tiltak. Da det på høsten ofte er igjen noe ubenyttede midler har disse blant annet blitt brukt til tekniske tiltak. For 2019 foreligger det klare føringer i tildelingsbrev fra miljødirektoratet om at noe av midlene skal settes av til radiobjeller på sau.

Sekretariatet foreslår en total budsjetttramme for tilskudd til tekniske tiltak på kr 450 000,- i 2019.

Sekretariatet legger videre til grunn at dersom det ved beitesesongens slutt står igjen ledige midler så er innkjøp av radiobjeller og andre tekniske tiltak en av de få aktuelle tiltakene som kan gjennomføres i etterkant av beitesesongen.

Beredskapsareal

Beredskapsareal kan i beiteområder som opplever tap til streifdyr være et aktuelt tiltak. Støtte til inngjerding av setervollen eller mer bygdenære areal som kan benyttes ved akutte rovviltangrep er kostbare tiltak, men i områder med gjentagende tap av beitedyr til streifdyr av bjørn og ulv vil tilgjengelige beredskapsareal kunne være et aktuelt tiltak for å skjerme beitedyrene i en kortere

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

periode ved rovviltangrep. Tiltaket har vært lite brukt. Som en oppfølging av de særlige føringene gitt i tildelingsbrevet anbefaler sekretariatet at det settes av en ramme på kr 250 000,- til beredskapsarealer i Nord-Østerdal.

Driftsomstilling grunnet rovvilt

Det er kommet inn to søknader som gjelder planlegging av nytt driftsopplegg i forbindelse med omstilling til annen produksjon. Denne posten kommer i tillegg til de midlene som går over egen pott til omstilling.

Sekretariatet foreslår at det ikke avsettes midler til dette tiltaket.

Konfliktdempende tiltak

I august 2017 ga Klima- og miljødepartementet tilsagn om kr 360 000,- til prosjekt for å profesjonalisere og effektivisere skadefellingsforsøk i regi av Nord-Østerdalskommunene og Engerdal. Dette er et treårig prosjekt som sluttføres i 2020. Årlige kostnader er budsjettert med kr 640 000,- hvorav kommunene dekker 1/3 med egne midler og resten via tilskudd fra staten. KLD har forutsatt at et evt. tilskudd til prosjektet fra 2018 og framover betinger at rovviltneemnda i region 5 setter av midler innenfor sitt FKT-budsjett. I 2018 ble det satt av kr 300 000,- til dette prosjektet over posten konfliktdempende tiltak. Sekretariatet foreslår å videreføre dette prosjektet.

Fylkesmannen anser at flere av søknadene om midler til konfliktdempende tiltak er positive, og foreslår at det settes av noe midler til enkelte andre konfliktdempende tiltak, blant annet prosjekt i regi av NJFF, Anno norsk Skogmuseum og konferanse om rovvilt, beitedyr og samfunn.

Med bakgrunn i ovenstående foreslår sekretariatet en ramme på kr 380 000,- til konfliktdempende tiltak i 2019.

Forskning og utvikling

Fylkesmannen har de siste årene gitt midler til to FoU-prosjekter. Dette er et gaupeovervåkingsprosjekt i regi av Scandlynx/NINA og et jerveprosjekt i regi av Høgskolen i Innlandet. Begge prosjektene løper også i 2019.

Ut fra stramme økonomiske rammer foreslår sekretariatet at det kun settes av kr 100 000 til FoU-prosjekter i region 5 i 2019.

Fellingsvederlag

Utbetaling av vederlag til kommunale fellingslag gjøres med hjemmel i rovviltforskriften § 9a, som lyder:

”Der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. § 15.

Utbetalingen skjer på grunnlag av satser fastsatt av Miljøverndepartementet samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene over.”

Langvarig og omfattende skadesituasjon i Nord-Østerdal øst for Glomma medførte at kostnadene til skadefellingsforsøk, som i 2018 var budsjettert til kr 2 050 000,-, endte med faktiske kostnader på kr 3 810 000,-. Fylkesmannen var i løpet av sommeren i dialog med KLD og Miljødepartementet om situasjonen, og fikk på bakgrunn av dette utvidet rammen til FKT-midler.

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

Ut fra erfaringer med medgått tid for fellingslagene foreslår sekretariatet at det i 2019 settes av en ramme for godtgjøring til fellingslagene på kr 2 675 000,-.

Diverse

Posten har de siste par år først og fremst gått til å dekke kompetansehevende samlinger for kommunenes fellingslag med inntil kr 5000,- pr kommune. Dette har vært etterspurt av kommunene i flere år.

Sekretariatet foreslår å videreføre dette i 2019 og at det settes av kr 50 000,- til dette og evt. andre tiltak som ikke faller inn under de andre postene.

Vurdering av tiltak som finansieres over Kap. 1420 post 21

Kursing av hundemateriell

I forbindelse med skadefellingsforsøk er det et behov for å bedre tilgangen på hunder med gode ferdigheter for jakt på bjørn og ulv. I 2012 ble det fra nemnda avsatt midler til utvikling av bedre hundemateriell. Fylkesmannen iverksatte et trenings- og sertifiseringsopplegg etter mal fra det svenske SWDI (*Scandinavian Working Dog Institute*) som i stor grad bygger på trening etter bruks- og tjenestehundprinsippene, og blant annet benyttes av SNO. Dette programmet går mest på båndhunder.

I 2017 overtok Statens naturoppsyn mye av ansvaret for å følge opp disse ekvipasjene. Det kan være aktuelt for Fylkesmannen å bidra inn i prosjektet i 2019. Videre er det slik at enkelte søknader på midler til FoU-prosjekter og konfliktdempende tiltak kan være like naturlig å dekke over posten til kjøp av tjenester, i den grad det finnes rom for det. Sekretariatet foreslår ingen detaljpostering for denne posten.

Sekretariatets innstilling til vedtak for sak 3/19 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2019:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8-12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i region 5 mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet ved fordeling av midler. Tiltak som er effektive mht. å redusere tap må prioriteres på bekostning av tiltak som har usikker eller liten dokumentert skadeforebyggende effekt. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt, og det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak.

Vedtaket:

Den regionale rovviltnemnda i region 5 fordeler budsjettammen på følgende ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak:

ROVVILTNEMNDEN I REGION 5

Kap. 1420 post 73, Forebyggende tiltak	Forbruk 2017	Budsjett 2018 vedtatt 29.1.18	Justert budsjett 13.3.	Forbruk 2018	Budsjett 2019
Ekstraordinært tilsyn	119 000	200 000	200 000	303 000	200 000
Akutte tiltak	531 098	700 000	620 000	1 698 103	1 070 000
Forberedt tidlig sanking	1 967 976	2 300 000	2 000 000	1 641 896	2 600 000
Utvidet tilsyn i komb. m tidl. sanking	474 000	450 000	400 000	408 000	400 000
Hjemmebeite	5 425 250	5 670 000	5 700 000	5 023 000	6 400 000
Flytting av sau	1 063 591	1 100 000	1 000 000	976 213	530 000
Gjerding	653 900	150 000	25 000	0	200 000
Gjerdeprosjektene i Trysil/Grue	820 000	700 000	600 000	610 000	620 000
Tekniske tiltak	414 600	305 000	30 000	215 000	450 000
Beredskapsarealer	0	0	0	0	250 000
Forebyggende tiltak i reindrifta	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Konfliktdepende tiltak	650 000	600 000	300 000	0	380 000
Forskning, utvikling, evaluering	100 000	100 000	0	0	100 000
Fellingsvederlag	2 081 733	2 100 000	2 050 000	3 810 731	2 675 000
Diverse	20 865	50 000	0	0	50 000
Sum:	14 397 013	14 500 000	13 000 000	14 760 943	16 000 000

Sekretariatet kan i samråd med lederen av nemnda foreta omdisponeringer mellom tiltakstypene. Omdisponering av beløp på mer enn kr 500 000,- forutsetter nytt vedtak i nemnda. Justeringer på under kr 100 000,- kan gjøres av sekretariatet med orientering til nemnda i etterkant.

Rovviltnemnda foretar ingen detaljpostering for kap. 1420 post 21.

Fylkesmannen skal legge føringene i forvaltningsplanen for rovvilt til grunn ved vedtak og tilsagn.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf fvl § 2 c, jf. § 28.